

Možný vliv náboženského vyznání na demografickou reprodukcii

Mgr. Daniela Bod'ová

Daniela.Bodova@seznam.cz

2. ročník doktorského studia demografie

Úvod

- Určitý vliv – nezměřitelný
- Ostatní vlivy; individuální víra; dodržování předpisů
- **Struktura**
 - Představení náboženských směrů
 - Srovnání faktorů ovlivňujících plodnost
 - Srovnání faktorů ovlivňujících úmrtnost
 - Vybrané ukazatele pro některé země

Křesťanství, Judaismus

○ Judaismus

- 10 přikázání + nařízení ohledně osobního i společenského života
- Starý zákon (*Tanach*)
- Židovská matka = židovské dítě
- 1948 – Izrael (5 mil obyv.); USA (6 mil), Evropa

○ Křesťanství

- Ježíš – narození, život, smrt, zmrtvýchvstání, nanebevzetí
- Od judaismu – Starý zákon + Nový zákon
- Jádru – církve (V: ortodoxní X Z: římskokatolická)
- USA, J Amerika, Evropa, Afrika, Austrálie

Hinduismus, Buddhismus

○ Hinduismus

- Monoteistické – více podob jednoho boha
- Základní články víry – tělo versus duše
- *Sansára* = putování duše z těla do těla; *karma* = hromadění skutků
- Vysvobození
- Indie (800 mil – 85% hinduistů); Afrika, USA, Británie

○ Buddhismus

- Buddha (SV Indie) – 4 pravdy, probuzení
- **4 pravdy**: 1. strast; 2. příčina – touha; 3. odstranění strasti odstraněním touhy; 4. střední cesta
- Meditace; *nirvána*
- J a JV Asie, Japonsko, Čína

Islám

- Nejen víra v Boha (Alláha) – celý život muslimů
- **5 základních sloupů** islámu; cíl: poznání Boha
 - Jediný Bůh (Alláh) a Muhammad je jeho prorok
 - Modlitba pětkrát denně
 - Každoroční almužna chudým
 - Ramadánový půst
 - Pouť do Mekky
- *Korán* = slovo boží – rady o všech aspektech života; neměnný od 9. stol.
- Přibližně 1 mld. muslimů – S Afrika, J a JV Asie

Porodnost, plodnost I.

○ **Judaismus**

- Manželství = ideální stav
- Sex = upevnění pouta mezi manžely, potěšení, děti
- 613 nařízení – jedno z nich: „Být plodný a množit se“
- Antikoncepce, UPT – dle směrů judaismu; obecně povoleno

○ **Křesťanství**

- Populační názory vázány na oficiální stanovisko církve
- Antipopulacionismus – Bůh před manželstvím; sex jen pro plození dětí; celibát mnichů a jeptišek
- Podpora plodnosti – zákaz prevence, abortiv a antikoncepce (reakce na antickou společnost)

Porodnost, plodnost II.

○ Hinduismus

- Sex = potěšení, nejen nutnost

○ Buddhismus

- Manželství = civilní záležitost
- Buddha se o sexu ani plození dětí prakticky nezmiňuje
- Vágnost – vede k rozporům ohledně antikoncepce a UPT – většina věřících volí „střední cestu“

Porodnost, plodnost III.

○ Islám

- Preference manželství – hlavní účel: plození dětí
- Preference vysokého počtu dětí
- Preference synů
- Společenské postavení bezdětných žen
- Polygamie

Úmrtnost I.

○ **Judaismus**

- Nejasné představy o posmrtném životě

○ **Křesťanství**

- Smrt = brána do věčného života – podmínkou ctnostný pozemský život
- Středověk – vysoká kú – hygiena duše, nikoli těla

○ **Hinduismus**

- Karma, reinkarnace – snaha o vysvobození
- Smrt součást života
- Některé sekty – oslava smrti

Úmrtnost II.

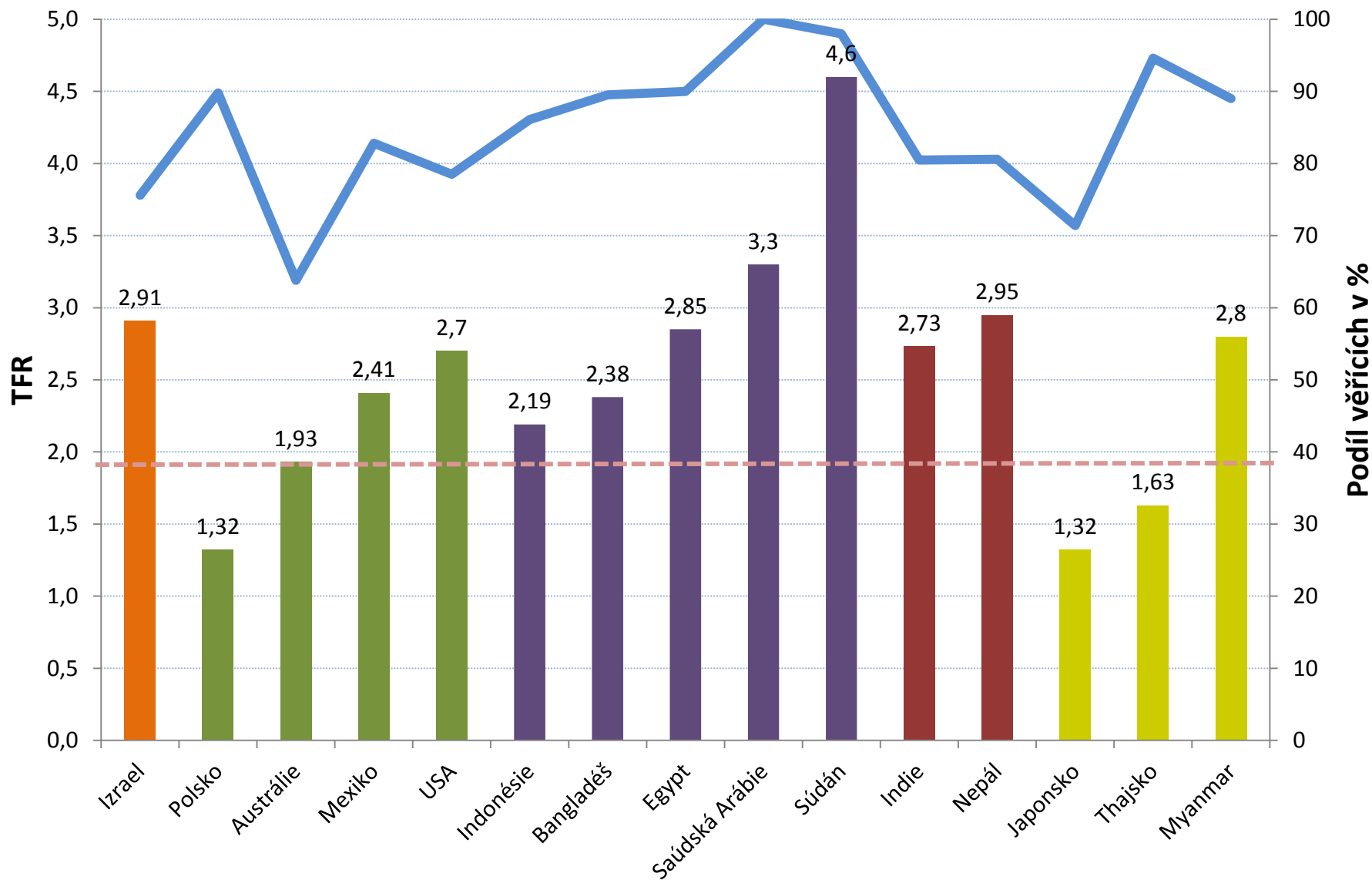
○ **Buddhismus**

- Koloběh života, nirvána
- Vyhýbání se zabíjení a ubližování

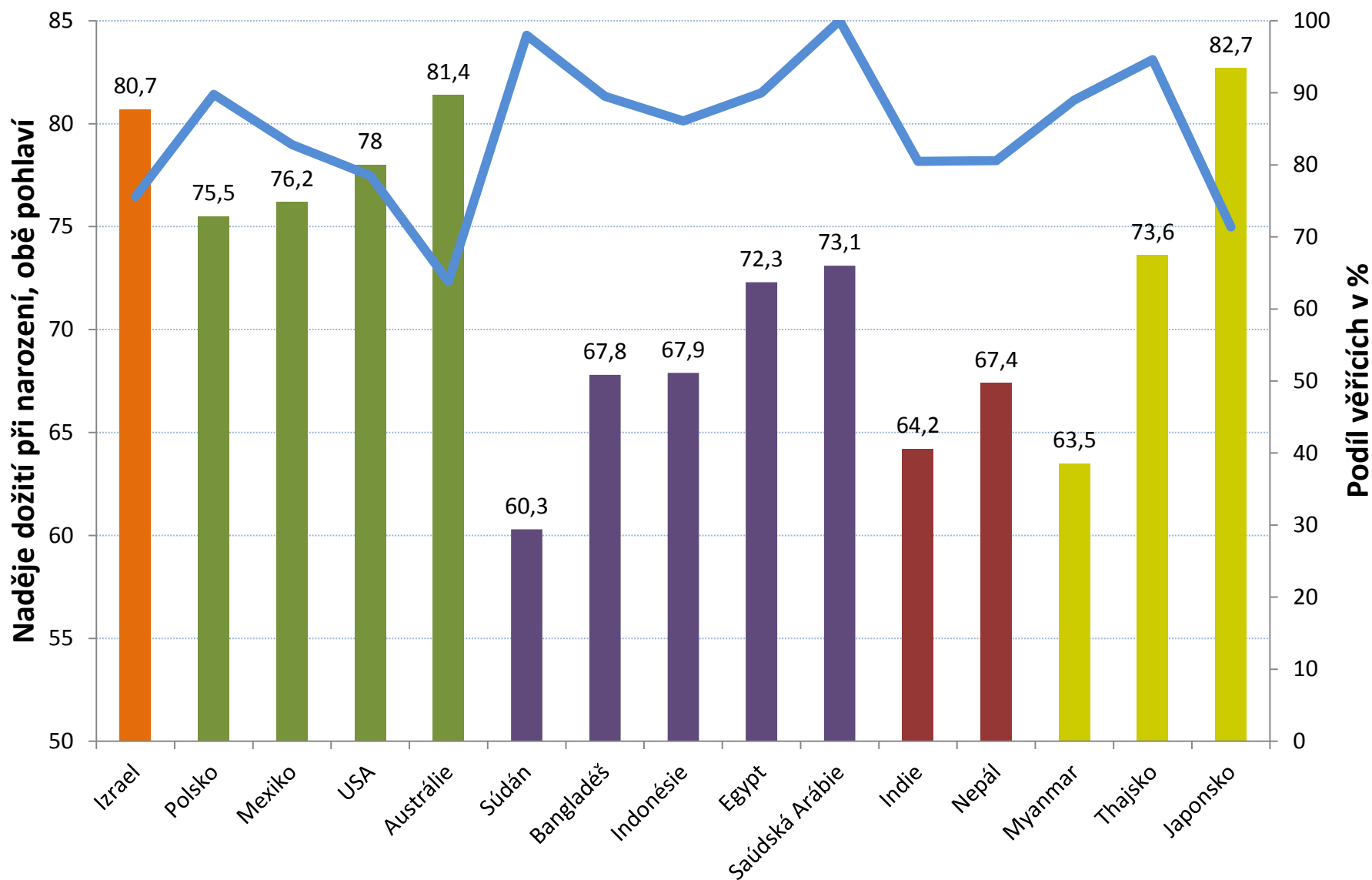
○ **Islám**

- Džihád = obranná válka; mrtví do nebe k Alláhovi
- Podřízené postavení žen

TFR ve vybraných zemích

Naděje dožití při narození, obě pohlaví

Závěr

- Současnost – **ekonomické** a sociální faktory
- Určitý vliv na plodnost
- **Nevhodné pro analýzu**
 - Křesťanství – sekulární vlivy, roztržštěné
 - Buddhismus – žádné aspekty s potencionálním vlivem
 - Hinduismus – roztržštěné, žádné přikázání
- **Potencionální analýza**
 - Judaismus – Izrael, komunity v USA
 - Islám – nemá zásadní vliv; islám v evropských zemích

Literatura

- ABDALATI, H. 1991. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 1991. 203 s. ISBN 978-80-914373-6-4
- ELHASSAN, M. 1998. Vztah islámu k rodině, k manželství a k plodnosti. *Demografie*. 1998, roč. 40, č. 2, s. 120–125. ISSN 0011-8265
- KEENE, M. 2003. *Světová náboženství*. Praha: Euromedia Group, k.s., 2003. 192 s. ISBN 978-80-242-2137-3
- LEWIS-WALLS, N.G. 2009. Fertility and Major Religions. Occasional Papers in Geography Series. 2009, Vol. 2, No. 2. s. 82-89.
- RAJAN, I. 2005. District Level Fertility Estimates for Hindus and Muslims. *Economic and Political Weekly*. 2005, Vol. 40, No. 5. s. 437-459.
- ŠUBRTOVÁ, A. 1989. *Dějiny populačního myšlení a populačních teorií*. Praha: Ustav československých a světových dějin CSAV, 1989. 691 s. ISBN 80-239-8369-5
- a další...

Děkuji za pozornost

